kisdobos

1987. NOVEMBER

November...

Száraz avar, őszi köd, hideg eső, meleg szobák, tizenhét, forradalom, rendbe tett emlékművek, zászlók, a falakon plakát. Gyerekek, felnőttek ünnepelnek: a nagy októberre s az elmúlt hetven évre emlékeznek. Vers szól Leninről, dalok, vetített képek a vásznon és az iskola folyósóján levelek, fotók, kiállítás. A táblákon rajzok, fotók: szovjet kultúra, sport, technika, tudomány. Célhoz ért talán a Barátságposta is, a Kisdobosból kivágott legyező és a tulipánmadár. És hisszük, több gyerek tudja a választ, mint tavaly: miért **nagy** jelentőségű ezerkilencszáztizenhét, és miért **októberi,** mikor novemberben emlékezünk rá, miért **szocialista,** és a változások sora miért **forradalom?**

KISDOBOS KÉPTÁR

A. A. Dejneka (1899—1969) Pétervár védelme

Állami Tretyakov Képtár, Moszkva

Kisdobos

A Magyar Úttörők Szövetsége lapja a 6—10 éveseknek. XXXVI. évf., 9. sz. Főszerkesztő: **Jani Gabriella.** Kiadja: az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat. Felelős kiadó: **dr. Petrus György.** Kiadóhivatal: Budapest VI., Révay u. 16. 1374, telefon: 116-660. Készült a Kossuth Nyomdában 87.0577. Felelős vezető: Bede István vezérigazgató. Index: 25442, HU ISSN 0450-3287.

Levélcím: Kisdobos szerkesztősége, Budapest, Postafiók 100. 1502, telefon: 660-162. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR), Budapest V., József nádor tér 1. 1900, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra. Megjelenik évenként tíz alkalommal. Előfizetési díj egy évre 60 Ft. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

A címlap **Würtz Ádám** grafikája.

A szerkesztőbizottság tagjai: T. Aszódi Éva, Hankovszky Valéria, dr. Havas Péter, Jani Gabriella, Kass János, Nagy Katalin (elnök), Orgoványi Anikó, Trencsényi László.

A szerkesztőség munkatársai: Ferenczy Ágnes, Gaál Ödönné, Kóka Rozália, Zentai Mari.

Valerij Brjuszov

Csüggedt, nehéz évek...

Csüggedt, nehéz évek neveltek,
süket időkben nőttem én.
Nyűg volt a lét az embereknek
és nem kellett a költemény.

De néha hallottam: a mélyben
moraj támad a föld alatt,
vaspaták csattognak keményen,
évezredes jégfal hasad.

Tűnődve néztem fel az égre:
vajon új napját láthatom?
A szabadság felszáll-e végre
tavaszi vihar-szárnyakon?

Napok szálltak, évek tizével,
roppant a lánc és az iga,
s feltűnt sorra — bíborszin fényjel
ott messze — Mukden, Csuzima.

Kilencszázöt is elmorajlott,
szabadságnak utat söpört;
február vad szele kavargott,
október napja tündökölt.

Hogy láthatom, nem is remélem,
utunk végén a büszke fényt.
De azt az egy napot megértem:
a föld diadalünnepét!

Rab Zsuzsa fordítása

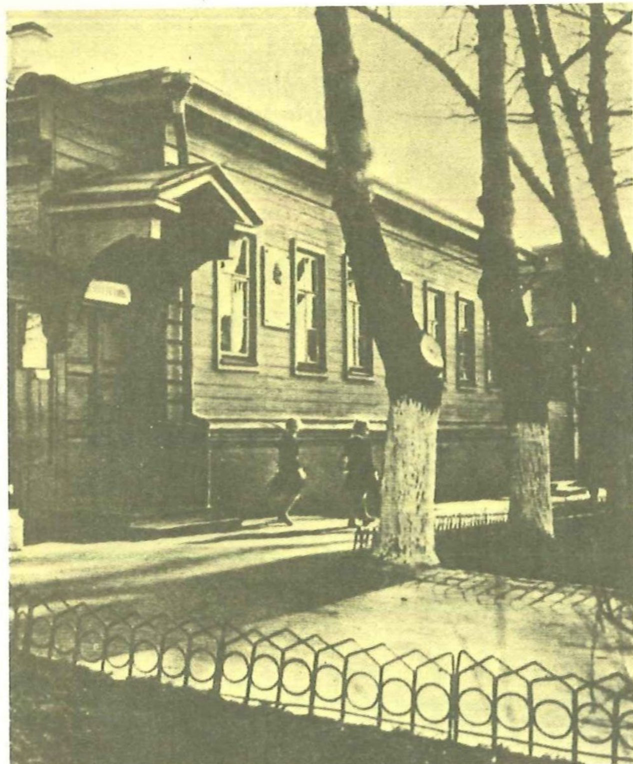

I. I. Levitan festménye

Marija Prilezsajeva

Az öröm

Lenin szülőháza

Szimbirszk csendes városa felett pacsirták lebegnek. Énekük zeng a Volga felett az égen. A folyó éles kanyart ír le a városnál, viszi dél felé az áradó vizet. Nemrég még jégtáblák úsztak rajta. A magas szimbirszki partról rétek, kéklő messzeségek láthatók. A Volgán gőzhajó halad.

„Fehér gőzös, utad merre visz?" „Messze, a Kaspi-tengerhez úszom."

Szimbirszkiben tavasz van. Hallani, ahogy a verebek kórusban csiripelnek.

Minden utca és kert teli madárcsicsergéssel. A fiatal Karamzin park fekete virágágyán méltóságteljesen lépdel egy szürke, nagycsőrű csóka. Szél rezgeti a nyírfák ágait. Az utcákat tavaszi boldogság önti el.

Nagy az öröm Uljanovéknak a Volgához közel eső házában is. A nap melegen tűz az ablakokba. Idáig hallatszik a gőzhajók tülkölése.

A mama a bölcső fölé hajol: ott a fia. Tűnődve, gyöngéd pillantásokkal nézegeti: „Mi lesz belőled? Milyen sors vár rád?"

Belép az apa, Ilja Nyikolajevics Uljanov, a szimbirszki kormányzóság népiskoláinak tanfelügyelője. Munkája fontos. Jól tanítják-e a tanítók a gyerekeket? Ilja Nyikolajevics segíti, tanácsokkal látja el a tanítókat, miképp oktassanak jobban. Azon fáradozik, hogy a szimbirszki kormányzóságban lehetőleg minél több népiskola nyíljon. Gondoskodik arról, hogy az iskolásoknak legyen elegendő könyvük. Ilja Nyikolajevics munkája roppant hasznos a nép számára.

— Masenyka, Masa drágám! — üdvözölte a feleségét, ahogy belépett.

Az apával együtt bement a két idősebb gyerek is — Anyuta és Szasa. A fekete szemű, göndör hajú Anyuta hatéves, Szasa négy. Kíváncsisággal telve léptek a bölcsőhöz.

— Gyerekek! — szólt Ilja Nyikolajevics. — Testvérkétek született. Nagyon szeressétek.

— Milyen pici! — csodálkozott Anyuta.

— Majd megnő, és nagy lesz — felelte az apja.

— Hogy hívják? — kérdezte Szasa, és lábujjhegyre állt, hogy jobban lássa az öccsét.

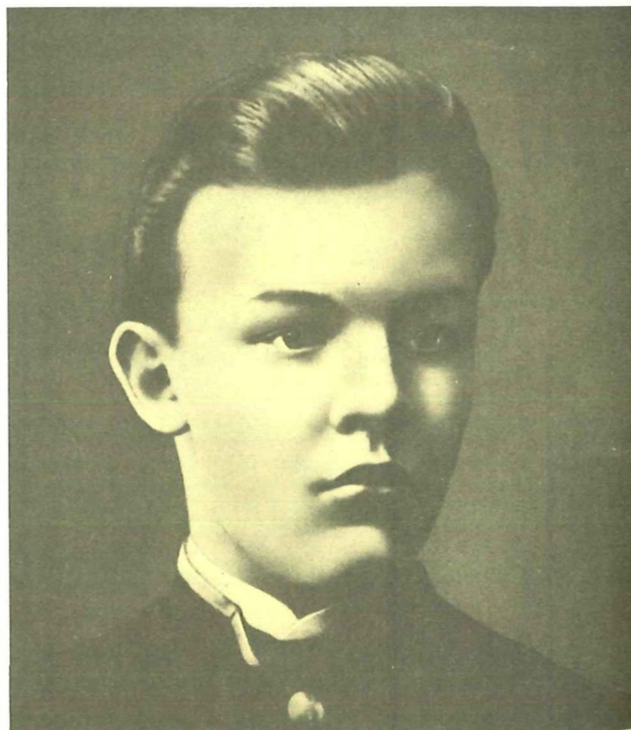
— Vologyának — mondta a mama.

— Jól van, legyen Vlagyimir — egyezett bele a papa.

— Jól van, jól van — hajtogatták a gyerekek is. — A testvérkénk Vologya!

1870. április 22-én a Volga menti Szimbirszk városában új ember jött a világra — Vlagyimir Uljanov, akiből majd a nagy Lenin válik.

Fordította: Kovács Sándor

Lenin érettségi képe

Varga Katalin

A Téli Palota ostroma

Lenin nem sokáig maradt finn barátainál. Titokban visszaköltözött Pétervárra.

Pétervár utcáit ismét katonák lepték el.

Ezek a katonák nem rokonszenveztek a munkásokkal. A gazdagoknak segítettek. Le akarták verni a munkásokat. Hogy a munkások ne juthassanak el a Téli Palotához, ahol valamikor a cár, most pedig a gazdagok vezetői laktak, szét akarták szedni a folyón a hidakat.

— Bármi áron le kell győzni őket! Át kell venni a hatalmat! — adta ki a parancsot Lenin.

A munkásezredek hamarosan felsorakoztak; várták a jeladást. Készen álltak a harcra.

1917. november 7-én, hajnali négy órakor az **Auróra** nevű hajó lehorgonyzott a Téli Palotával szemben. A tengerészek elfoglalták a hidakat.

A munkások elindultak a palota felé; estére sikerült körbezárniuk.

Kilenc órakor eldördült az Auróra ágyúja. Ez volt a jel a forradalomra. A felkelők hurrázva özönlettek a Palota térre.

A téren tűzifából készített barikádok. Mögöttük az ellenséges katonák lestek. Géppuskázni kezdték a felkelőket.

Az Auróra cirkáló ismét lőtt. A cirkálón a vörös fényszórókat is meggyújtották, és bevilágították a palotát. Megkezdődött az igazi harc.

Éjjel két órakor elhangzott a parancs:

— Tüzet szüntess!

A téren a győztes felkelők éljeneztek, majd benyomultak a palotába.

Pár perc múlva a gazdagok foglyok voltak. Győzött a forradalom, győzött a munkások igazsága.

Rohamozzák a Téli Palotát

A Vörös téren, 1919. november 7-én

Bemutatjuk

Rab Zsuzsa költőt, műfordítót

Egy ismeretlen ismerőshöz megyek, aki az orosz irodalom, illetve a Szovjetunió irodalmának nagy részét magyarra fordította.

Belépek a zöld vaskapun és nemcsak Rab Zsuzsával, hanem az otthonával is megismerkedem. A konyhában a falon valódi lábas lábos, a szobában baranyai „szökröny" — faragott láda — és könyvek, mindenütt könyvek. Ülünk a sok könyv között és különlegesen finom kávét kapok, különlegesen finom süteménnyel.

— Én sütöttem. A háztartási munka közben lazítok, kikapcsolódom. Nagyon rendszeresen dolgozom, napi 8—10 órát, mert a fordítás „gályarabság", ahogy Németh László, az író mondta.

A kezdetekről beszélgetünk, azokról az időkről, amikor Rab Zsuzsa még Pápa utcáit koptatta, édesapjával vadászni járt, és egyáltalán nem volt mintagyerek.

— Eleven, rossz, fáramászós gyerek voltam. Szerettem a felnőtteket zavarba hozni, éles nyelvem volt. Tanulni nem szerettem, de tudni igen, és ezért nagyon jól tanultam. Nagyon sokat olvastam.

Eltűnődtem, miért kezd el oroszul tanulni a pápai református gimnáziumi igazgató lánya abban az időben, amikor ez még nem volt tantárgy az iskolákban.

— Természetesen én is németül tanultam. Fordítottam is németből. Az Andersen meséi az egyik legkedvesebb fordításom. Olyan volt, mintha magamnak mesélnék. Hogy hogyan kezdtem el oroszul tanulni? Nem én mentem a nyelvhez, a nyelv jött hozzám: a II. világháború alatt orosz katonák voltak hozzánk beszállásolva, akkor ragadt rám a nyelv. A háború után, amikor egyetemre mentem, újságíró akartam lenni, orosz szakra mentem. Arra gondoltam, hogy ez a nyelv Csehov és Dosztojevszkij nyelve, és milyen jó lenne eredetiben olvasni őket. Ekkor kezdtem tudatosan oroszul tanulni. Már jól beszéltem, amikor olvasni még nem tudtam. Így átérezhettem, milyen az, ha valaki analfabéta.

A Szovjetunióba 1960-ban jutottam el először, azóta kétévenként visszajárok. Nagyon kedves, vendégszerető népek, nyíltszívűek, közvetlenek, megbecsülik azt, aki a nyelvüket ismeri. Legutóbb a magyarok rokonainál, a cseremiszeknél vagy ahogy ők nevezik magukat: a mariknál jártam.

Beszélgetés közben könyveket ásunk elő. Rab Zsuzsa négy kötetnyi saját verse eltűnik, eltörpül a hatalmas fordításfolyam mellett. Elálmélkodom: Bazsov meséit, a Kővirág, a Rézhegyek királynője című köteteket is Rab Zsuzsának köszönhetem. Fiaim kedvenc mesekönyve az ő szavaival szól: A repülő hajó, mely a szovjet népek meséiből válogat. De van itt minden, mese, vers, regény, hősköltemény: Alekszej Tolsztoj: A kérkedő nyúl; Ellen Niít: A lenhajú kisleány; Jersov: A púpos lovacska; Danyil Harmsz gyerekversei; a Kalevipoeg. Mennyi minden megfér együtt!

Már búcsúzom, amikor az ajtó melletti könyvespolcon felfedezem a magyar és szovjet kitüntetéseket: Pro Urbe Pápa (Pápa városáért), a Magyar Népköztársaság Csillagrendje, két József Attila-díj, Gorkij-díj, Népek Barátsága, Megbecsülés Rendjele stb.

— Nem számítanak — mondja Rab Zsuzsa —, a munka számít. Az a jó érzés, hogy mindennap csináltam valamit.

Ferenczy Ágnes

Sok minden megesik a világon, sok minden írva van a mesékben.

Élt egyszer, éldegélt egy apóka meg egy anyóka. Megvolt mindenük — tehénkéjük, báránykájuk, a kemencén kismacskájuk, csak éppen gyermekük nem volt. Igen szomorkodtak, egyre búslakodtak.

Egyszer télen hó esett, sok fehér hó, térdig érő. A szomszéd gyerekek kitódultak az utcára, hógolyóztak, szánkóztak, és nagy hóembert tapasztottak.

Nézte őket az apóka az ablakból, nézte és azt mondta az anyókának:

— Mit üldögélsz töprenkedve, anyóka, miért nézed a más gyerekeit? Gyere ki, mulassunk mi is vénségünkre, építsünk mi is hóembert!

Az öreganyó is felvidult.

— Menjünk hát, apóka, nem bánom. De minek építsünk hóembert — elegen vagyunk ketten is —, formáljunk inkább egy Hópihécske kislányt.

Ahogy mondták, úgy is tettek. Kimentek a kertbe, és a fehér hóból egy kislányt formáltak. Megformálták, szeme helyére két kéklő gyöngyöt tettek, arcocskájába két gödröt nyomtak, szája helyére piros szalagocskát illesztettek. Hej, de szép lett Hópihécske! Nézi az apó meg az anyó, nézi, gyönyörködik benne, nem tud betelni vele.

Hópihécskének egyszerre mosolyra húzódik a szája, meglebben a haja.

Aztán megmozdítja kezét-lábát, lép egyet, és elindul a kerten át a ház felé.

— Apóka — kiáltja az anyó —, van egy eleven kislányunk, a drága kis Hópihécske!

Befutottak a házba... De boldogok voltak!

Nem is napról napra, de óráról órára nőtt, növekedett Hópihécske. Mindennap szebb lett. Még a lélegzete is elakadt apókának, anyókának, valahányszor ránéztek. Hópihécske fehér volt, mint a frissen hullott hó, szeme, akár a kék gyöngy, aranyszínű hajfonata leért a derekáig. Csak az orcája nem volt piros Hópihécskének meg a szájacskája. De azért gyönyörű teremtés volt így is!

Beköszöntött a napsugaras tavasz, kipattantak a rügyek, méhecskék zsongtak a rétek fölött, nótára gyújtott a pacsirta. Örült, örvendezett minden gyerek, a kislányok dallal köszöntötték a tavaszt. Csak Hópihécske búsult, búslakodott, folyton az ablak mellett ült, s szeméből csak úgy patakzott a könny.

Elérkezett a szépséges nyár is, a kertekben kifeslettek a virágok, a mezőkön sárgult a gabona... Hópihécske még jobban elszomorodott, egyre bújt a nap elől, egyre az árnyékot, a hűvöset kereste. Apóka meg anyóka mindegyre faggatták:

— Nem vagy-e beteg, kislánykánk?

— Nem én, anyóka.

De mindig a sarokban kuporog, az utcára sem akar kimenni.

A kislányok egyszer az erdőbe készültek bogyót szedni — málnát, áfonyát, illatos szamócát.

Hívogatták Hópihécskét:

— Gyere velünk, gyere velünk, Hópihécske!

— Gyere velünk, gyere velünk az erdőre!

Nem akar Hópihécske az erdőbe menni, nem akar Hópihécske a napfényre menni!

De az apó meg az anyó küldik:

— Eredj, eredj, Hópihécske, eredj, eredj, kicsi lányunk!

Hópihécske fogta a kosarát, és elment az erdőbe pajtásaival. Sétálgatnak, koszorút kötnek, énekelnek, táncot járnak. Hópihécske talált egy jeges vizű patakot, amellett üldögél, nézi a vizet, ujjait füröszti a sebes patakban, játszik a vízcseppekkel, mint a gyöngyszemekkel.

Leszállt az este. Sokáig játszadoztak a kislányok, virágkoszorúkkal koronázták fejecskéjüket, száraz avarból tüzet raktak, aztán átugrálták a lángjait. Hópihécske semmi áron nem akarta átugrani... De a barátnői egyre csak kérlelték. Akkor odalépett a tűzhöz... Álldogált, reszketett, aranyhaja kibomlott... Rákiáltottak a pajtásai:

— Ugorj, ugorj, Hópihécske!

Hópihécske nekifutott és ugrott... Sustorogtak, panaszosan sóhajtottak a lángok... — híre-hamva se maradt Hópihécskének. A tűz fölött fehér gőz kavargott, felhőcske lett belőle, s felrepült a kéklő magasba — Hópihécske elolvadt.

Orosz népmese, fordította Rab Zsuzsa

Egyszer volt

Csillagmintás buzsáki hímzés

Kedves Dorka!

Somogyország fővárosából, Kaposvárról köszöntlek. Egy aranyos sütemény- és kávéillatú cukrászdában szárítkozom. Odakinn locsog az eső. Míg megcsendesedik, beszámolok neked, mit láttam, merre jártam.

Somogy megyei barangolásomat kedves Balatonom partján, Boglárlellén, kezdtem. Itt megnéztem a két híres somogyi faragó népművész, idős és ifjú Kapoli Antal kiállítását. Majd lesétáltam a partra. A nyáron oly nyájas kék tó most ólomszürke. A nyers őszi szél fehér tarajokat kavar a felszínén. Néhány elszánt horgász ugyan kuporog itt-ott, egyébként teljesen kihalt a part. Sirályok köröznek, alacsonyan repülve fürkészik a vizet; le-le csapnak a felbukkanó halakra.

Utam következő állomása Buzsák volt. Ez a takaros kis Somogy megyei falu a század elején a népművészetéről, főként a hímzéséről lett világhírű. A tájházban megtudtam, hogy nem az ősi, fehérhímzés vált közkedveltté, hanem mesterségesen kialakították háromféle színes hímzésfajtát: a „vezés"-t, a „piros bécsi rátétest" és „a sokszínű boszorkányost". Ezeket varrták a falu ügyes kezű asszonyai iparművészeti módszerekkel és nagy mennyiségben. Ma is sokan élnek Buzsákon és a környékbeli falvakban kézimunkázásból.

Buzsák és a környező falvak —Táska, Tótszentpál és Varjaskér— horvát eredetű lakossága a 17. században települt ide.

Somogy megye már a honfoglalás előtt is lakott volt. A magyarok bejövetelekor Magyar törzse vette birtokba. Majd Fajsz fejedelem lett a terület ura. A helynevek máig megőrizték a honfoglalók neveit. Különösen szegény Koppány emlékét őrzi sok helynév. Törökkoppány, Koppányszántó, Koppány folyó... Emlékszel az István, a király című filmre? Koppány, Géza fejedelem halála után, meg akarta szerezni a hatalmat, s ezért István király ellen fordult. Hadaik ütköztek meg a Garam folyó mentén. Koppányt megölték, testét négyfelé vágták, és kiszegezték az esztergomi, a veszprémi, a győri kapura és a negyediket Erdélyben. Nemrég olvastam történetét a Régi magyar mondák-ban is.

Régóta készültem Niklára, hogy lássam Berzsenyi Dániel emlékmúzeumát. Csaknem három évtizedig élt itt a költő szigorú visszavonultságban, kisnemesi udvarházában. Nagy bosszúságomra a kaput zárva találtam. Ki volt írva, hogy 12-től 14 óráig ebédszünet. Éppen akkor harangoztak, amikor odaértem. Először fel-alá jártam a kerítés mellett, hogyan juthatnék be legalább a

Berzsenyi emlékház - Nikla

Fotók: Karasz Lajos

Gondolkodószék
Buzsák
Tájház

kertbe. Legszívesebben bemásztam volna a kerítésen, végül a kapu résén kukucskáltam át. A kert hatalmas gesztenyefái, fenyői ridegen meredtek az égre. Az út mentén egy üres gólyafészek árválkodott. Nem volt időm várni, elindultam Kaposvárra.

Kaposvár az utóbbi időben sokat változott. Szép tereket, új lakónegyedeket, sétálóutcákat talál itt az ember. A múzeum sincs már a régi helyén. A régi megyeháza épületébe költözött. Szó, ami szó, nagy volt a felfordulás, de azért láttam két érdekes kiállítást. Az egyik a Természettudományi Múzeum bemutatója. A címe: „A jég világa". A Déli-sark állatait mutatja be. A másik kiállítás Bernáth Aurél festőművész munkáit tárja a látogatók elé. Különösen egy karácsonyi képe tetszett nagyon.

Úgy látom, odakint elállt az eső, a köpenyem is megszáradt, így hát levelem is befejezem.

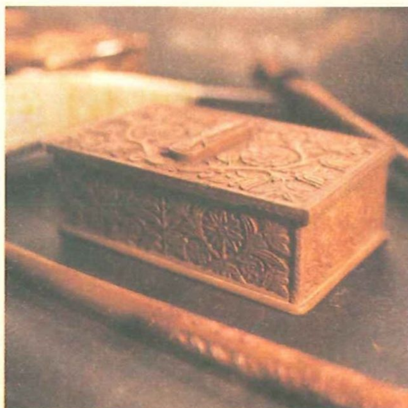
Szeretettel üdvözöllek:
Balázs

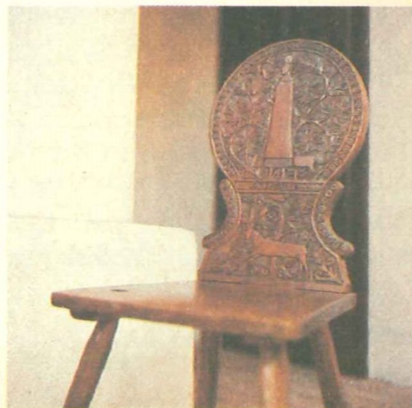
Pásztorművészet, pásztorművészek

A XVIII—XIX. századi rideg vagy félrideg pásztorok élete a faluközösségektől elkülönülve zajlott. A pásztortársadalom művészete, a pásztorfaragás, sajátos arculatú művészetté vált, helyi hagyományok alig tükröződnek benne. A pásztorok főként állatok őrzésével kapcsolatos eszközöket, botokat, ostorokat, kürtöket, személyes használatra szolgáló tárgyakat, ivócsanakot, gyufa- és borotvatartót, víztárolásra kobakot, szerelmi ajándékként mángorlót, viráglajtorját, tükröst készítettek.

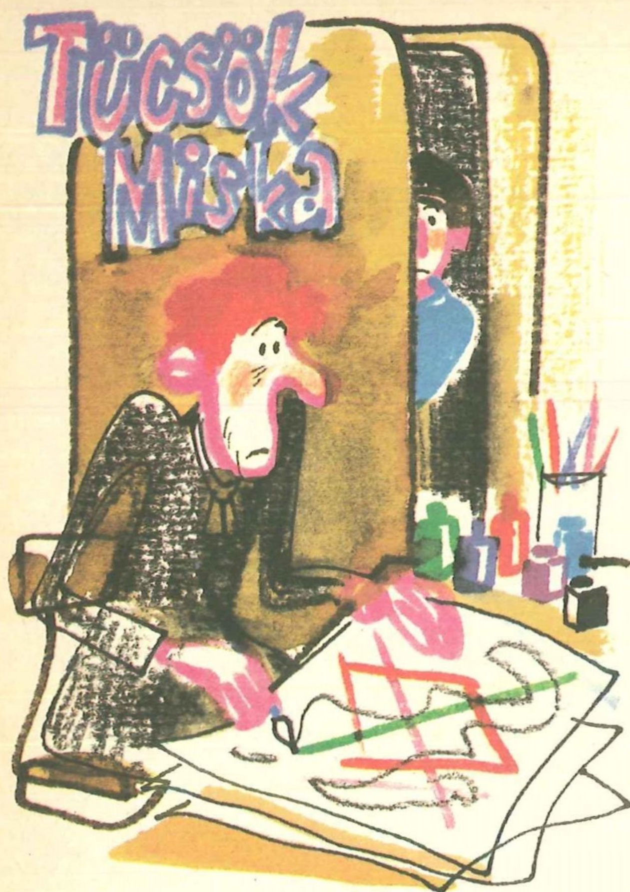
A XVIII. században ékrovásos technikával, mértani elemekkel díszítették tárgyaikat. A múlt század elején a spanyolozás, a század utolsó évtizedeiben a karcolásos technika terjedt el. Ekkor már főként a természetből vett virág, levél, állat és ember ábrázolás vált divattá. Ezt követően a domború faragást alkalmazták, esetenként karcolással együtt. A pásztorfaragás a legjobban a Dunántúlon virágzott. Itt alkalmazták a legtöbb díszítőeljárást, a motívumkincs rendkívül gazdag. A Dunántúlon különösen Somogy emelkedett ki a pásztorfaragások tekintetében. Somogyban is páratlan jelentőségű két faragó, a két Kapoli, apa és fia munkássága. Idős Kapoli Antal a „Népművészet mestere" kitüntetésen kívül még Kossuth-díjat is kapott művészi munkássága elismeréséül. Fia, ifjú Kapoli Antal is elnyerte a „Népművészet mestere" kitüntetést. Ők ketten, miközben töretlen átmentették a dunántúli pásztorművészet hagyományait, hivatásos művészekké lettek. Ők voltak az első népi iparművészek.

Idős Kapoli Antal faragásai – Boglárlelle – Kapoli-ház

Volt egyszer egy falu, lakott abban egy pap. Ez a pap úgy elszegényedett, eladósodott, hogy mindenét elárverezték. Élt a faluban egy szegény ember, Tücsök Miska. Ő is akart valamit venni az árverésen, de mire odaért már minden elkelt, csak a pap hosszú, fekete ruhája: a reverendája maradt hátra. Elég olcsó volt, így aztán megvette Miska.

Pár napig csak a fiókban hevert a reverenda, akkor azt gondolta magában Miska:

— Ha már megvettem ezt a szép hosszú, fekete csuhát, hordani is kéne. Majd kiadom magam valami tudós embernek, jövendőmondónak.

Attól kezdve járkált az utcán és kiabálta:

— Én vagyok a híres-neves tiszteletes,
konkolyt, borsót, válogatok,
jövendőket mondogatok.

De hiába járkált, csak nem akadt senki, akinek jósolni tudott volna. Egyszer aztán a királynak elveszett az aranygyűrűje. Senki sem tudta megmondani hová lett a gyűrű. Egyszer csak az egyik úrnak eszébe jutott Tücsök Miska.

— El kell hozni! — mondta a király — Tüstént menjetek érte!

Mikor megjött Tücsök Miska, mondja neki a király:

— Te, híres-neves tiszteletes jövendőmondó, te biztosan meg tudod mondani, hol a gyűrűm.

— Jó fölséges királyom, de nehéz kiszámítani, kell ahhoz vagy két hét is. Adjál nekem egy külön szobát, kell hozzá hat üveg tinta, hat nagy árkus papír, egy tucat tollszár.

Megkapott mindent Tücsök Miska. Akkor leült az asztal mellé, és a nagy árkus papíron keresztül-kasul vonásokat húzogatott, mert írni nem tudott.

Amikor a két hét lejárt, bement hozzá a király:

— Na, te híres-neves tiszteletes, konkolyt, borsót válogató, jövendőket mondogató, tudod-e már?

— Hát még nem tudom, de már közel járok az igazsághoz.

— Biztosan tudod te, csak nem akarod megmondani! Ha három napig se mondod meg, felakasztatlak.

Kapott Tücsök Miska enni-inni, de most már nem ízlett semmi Miskának, mert félt, hogy lejár a három nap. Első nap, amikor az inas letette a vacsorát és indult ki, Tücsök Miska gondterhelten felsóhajtott:

— Na, ez az első!

Az inas ezt meghallotta. Amikor kiment az ajtón, kint várta már két társa.

— Nagy baj van ám — mondta az inas. — Ez a Tücsök Miska mindent tud. Tudja, hogy mi loptuk el a gyűrűt. Mikor kijöttem azt mondta: „na, ez volt az első". Menjünk be, kérjük meg, hogy ne áruljon el bennünket, mert végünk van!

Be is ment Tücsök Miskához a három inas, és kérlelni kezdték.

— Látjuk, hogy maga nagy tudós! Tudja, hogy mi vittük el a gyűrűt. Visszaadjuk mi, csak ne áruljon el minket!

— Na jó, hát hozzátok be a gyűrűt!

Mikor behozták, azt mondta az inasoknak:

— Csináljatok egy gombócot a legnagyobb hízónak, és a gombócba tegyétek bele a gyűrűt.

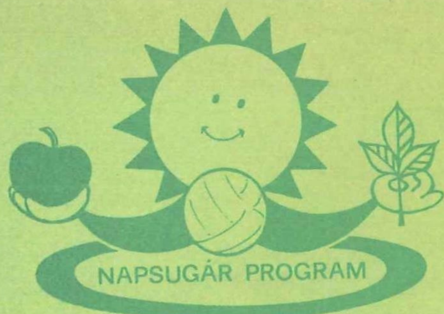
Úgy is tettek. Másnap, amikor a király kérdezte, tudja-e már, hol a gyűrű? Miska azt felelte:

— Hát, nagy nehezen, de kijött! A legnagyobb hízót le kell vágni és annak a bendőjében van.

Így is történt. Akkor a király ott tartotta Miskát a palotában, s máig is ott van, ha meg nem halt.

Somogyi népmese,
lejegyezte és átdolgozta

Dobos Ilona

Ne cigarettázz!

Régen az emberek félve az istenektől, meg a természet kiszámíthatatlan erőitől, gyakorta mutattak be tűz és füst áldozatokat. Sokan ezt tartják a cigarettázásról is, de a dohányosok saját egészségüket áldozzák fel.

A cigarettázás igazi veszélyeire csak az elmúlt évtizedekben derült fény. Egyrészt bénítja a légzőhám öntisztulását, emiatt gyakori a hörgők gyulladása. Ezért krákognak, köhögnek és köpködnek a cigarettázók. Ezért lesz tüdőrákjuk is. Másrészt a cigarettában lévő nikotin összehúzza az ereket. Ennek következtében sokkal gyakoribb a szívinfarktus, meg az alsóvégtagok érszűkület miatti amputálása. Akár hiszed, akár nem, általában a cigarettázó emberek 9 évvel rövidebb ideig élnek, mint a nem cigarettázók!

Mégis, milyen sok felnőtt cigarettázik! A veszélyek ismeretében ezt nehéz megérteni. Bizonyára, amikor elkezdték a cigizést, nem tudtak ezekről az ártalmakról, most pedig már nincs akkora akaraterejük, hogy leszokjanak róla. A szokás rabságából nehéz szabadulni! A legfontosabb az lenne, hogy a gyerekek ne kezdjenek el cigarettázni. Sajnos, mégis sok gyerek úgy érzi, illik rágyújtania. Így szeretnének felnőttnek látszani, meg a bátorságukat bizonyítani. Az első cigaretták senkinek sem ízlenek: köhögést, hányingert, könnyezést váltanak ki, és utána még sokáig büdös az ember.

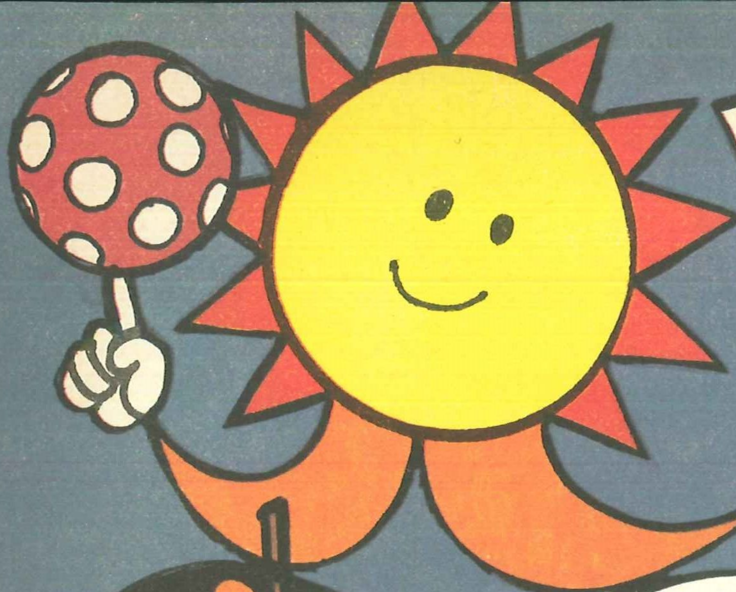
Az természetes, sőt dicséretes, hogy minden gyerek szeretné a többiek előtt igazolni, ő is van olyan bátor, mint ők. De ehhez nem cigaretta kell. A bátorságodat, az akaraterődet kipróbálhatod a tanulásban, az otthoni munkákban. Tudom, ez nehezebb, és kevésbé vonzó, hiszen nem olyan „látványos", mint egy füstölgő cigaretta a kézben.

*

Ha visszalapozol a szeptemberi Kisdobosban az egészséges élet 7 szabályához, akkor azt látod, hogy a „Ne cigaretázz!" a 3. szabály. Szerkesztőségünk azért változtatott a sorrenden, mert november 17-ét az Egészségügyi Világszervezet füstmentes napnak nyilvánította. Azaz, jó lenne, ha ezen a napon még a dohányosok se gyújtanának rá. Kérd meg erre szüleidet és barátaidat.

Dr. Czeizel Endre

Görög Júlia rajzai

A naplódba írás helyett rajzolhatod, is az eseményeket. Így gondolom:

Tornáztam:
Labdáztam:
Nem mostam fogat:

Inkább többször egyél, de ne túl sokat!

Harmadik tanács
a helyes táplálkozásról.

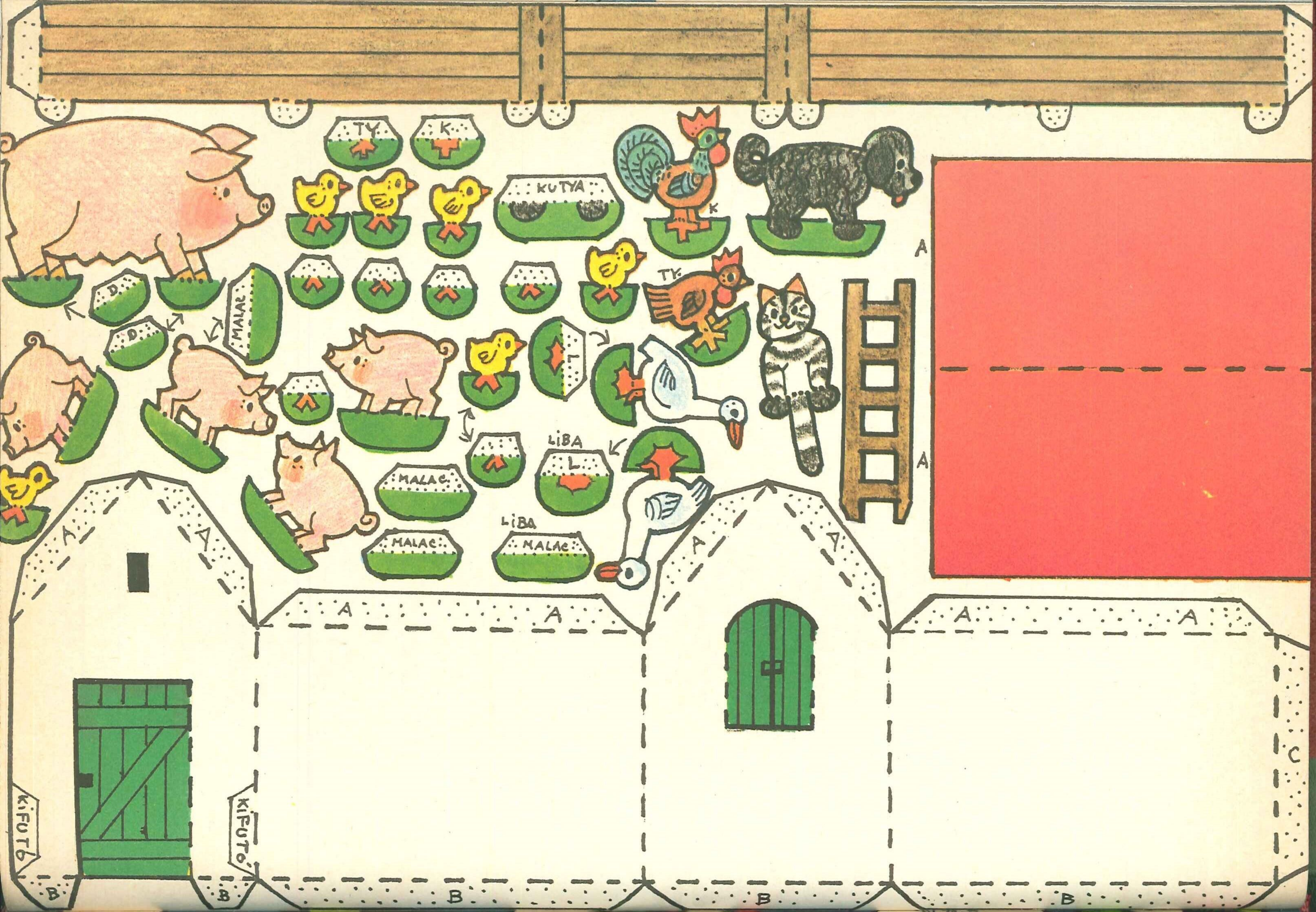
Tarts velünk!

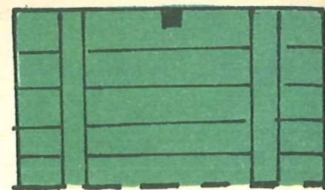
1. Iskolából hazajövet közlekedj, viselkedj helyesen.
2. Ebédidőben segíts megteríteni, ebéd után az asztalt leszedni.
3. A tanulás előtti szabadidő a játéké, mozgásé. Futás a szabadba!
4. Írd és tanuld meg a másnapi leckét.
5. Különóra, edzés stb.
6. Segíts a vacsorakészítésben.
7. Esti fürdés, tévézés, olvasás ideje.
8. Az esti fogmosás után már ne egyél; édességet, csokoládét se!
9. Ágyazás, lefekvés, lámpaoltás időben.
10. Sok egyéb tennivalód is lehet még napközben: boltba szaladsz, átugrasz a barátodhoz, játszol a testvéreiddel, barkácsolsz stb.

Botkapkodó

A kör közepén áll a játékvezető, kezében egy méter hosszú vastagabb bot. A körben állók kapnak egy-egy számot. A játékvezető leállítja a földre a botot, elengedi és egy számot mond. Ha sikerül a beszaladó pajtásnak elkapnia a botot, akkor ő lesz a játékvezető, ha elhibázta és a bot eldől, akkor visszamegy a helyére. Úgy is lehet játszani, hogy a játékvezető két számot mond, kapja el a botot az ügyesebb.

Nov. 17-
sikerült-e füs
tes napot el
otthon?

TY
K
KUTYA
K
TY
D
D
MALAC
L
LIBA
L
MALAC
LIBA
MALAC
MALAC
KIFUTÓ
KIFUTÓ

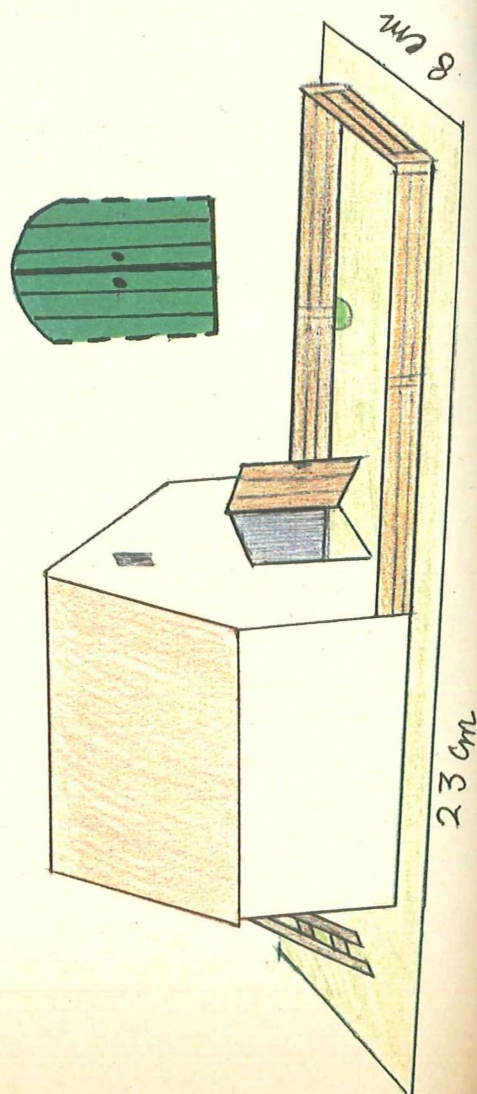

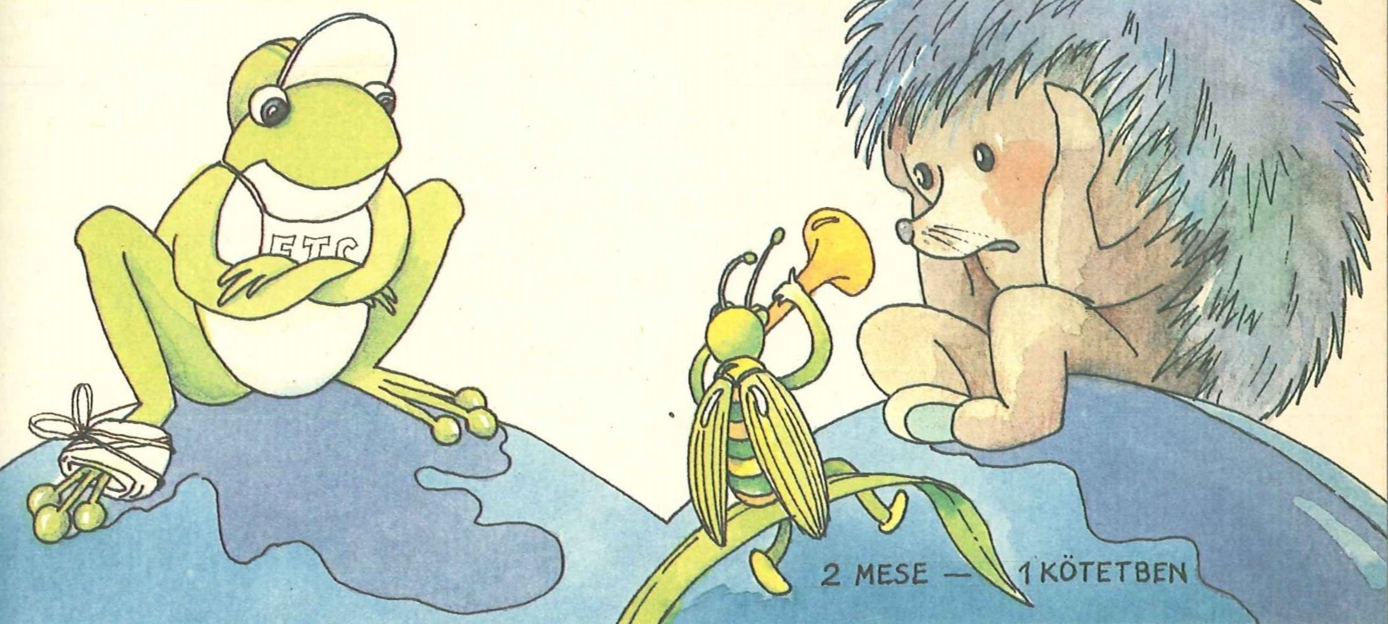
Kivágós

Gazdasági udvar

Győrffy Anna munkája

Leírása a 27. oldalon.

képpen sem akart egy fedél alatt maradni a gyűccsel. A sündisznó nem tudta mihez kezdjen, a gyűcsöt mégsem rakhatta az ajtón kívül. Bánkódott amiatt is, hogy elveszíti a legkedvesebb barátját, s akkor bizony világosság sem lesz a szobájában. A gyűcs közben tovább mondta a magáét, de megállás nélkül. A sündisznónak már zúgott a feje az állandó unszolástól:

— Gyűjts, gyűjts, szénát gyűjts, gyűjts!

Hiszen amikor a gyűcs még sehol sem volt, akkor is tudta a kötelességét: kaszált, szénát forgatott, szénát gyűjtött. Bosszantotta az is, hogy a gyűcs, amióta nála lakott egy szalmaszálat nem tett arrább a házban, csak a mondókáját mondta. Már ott tartott a szegény sündisznó, hogy elszalad hazulról. Biztosan így is történt volna, ha be nem állít hozzá a szarvasbogár. De alig ismert rá, úgy körbe tekerte a fejét törölközővel.

— Beteg vagy szarvasbogár? — kérdezte részvéttel a sün.

— Ó, hagyd már el, hogy megjártam —

— Jó meleg szállásunk lesz télire — rázta le magáról a hullott leveleket Okoska, a sünanyó.

— Brü-hü-hü, a lábam! Odavan a lábam!

— Na, nézd csak, valaki sírdogál!

Sünanyó nézett előre, nézett hátra, de nem látott senkit. Hát persze, hogy nem látott! Felfele kellett volna néznie. Ott, a hátán, ott kapálódzott egy zöld levél.

— Brü-hü-hü!

— Hát te mit szipogsz?

Amikor jobban odanézett sünanyó, akkor vette észre, hogy a zöld levél nem igazi levél, hanem egy levelibéka. Jaj, igyekezett aztán, hogy úgy tegye le: a nagy bajt, nagyobbal ne tetézze!

— Mit keresel a földön, te boldogtalan — korholta sünanyó a levelibékát.

Megnézte a sebet, amit a béka lábán a töviskéjével ejtett. Megtapogatta, megnyomkodta:

— Guruzs, guruzs, lencse, forrjál be sebecske! — mondogatta.

A címoldal Hegyi Márta munkája

Süniék és a levelibéka

Egy gurulásnyira a tölgyfától, Okoska, a sünanyó hullott leveleket gyűjtött. A lábait szaporán szedegette. A fa tövéig felfele kellett kapaszkodnia, ott megállt, öszszehúzta magát, hogy olyan kerek legyen, mint egy labda, s usgyi, gurult lefele. A töviskéi felszúrták a leveleket, úgy hogy mire leért, a sok levél alól csak a pici fényes orrocskája látszott ki. Sünanyó két fia, Gömbi, a nagy kerek, Gombi, a kis kerek, visítozva gurultak az anyjuk után.

mondta a szarvasbogár. — Beköltözött hozzám a gyűcs, s azóta se éjjelem, se nappalom. Mindig csak azt hallom, hogy gyűjts, gyűjts, szénát gyűjts, gyűjts! Jaj, te sündisznó barátom, engedd meg, hogy ide költözzem hozzád!

A sündisznó a csodálkozástól majd hanyatt esett. Mindenesetre csak addig csodálkozott, amíg eszébe nem jutott, hogy orvosolható a betegség. Gyűcs komát hirtelen nyakoncsípte, s már szaladt is vele, egyenesen a szarvasbogár házához. Belül tette az ajtón.

— Most már ketten vagytok, egymásnak mondjátok a magatokét! — s nagyot nevetett.

Azóta a vadalmafa odvas tövében együtt él a sündisznó, a szentjánosbogár és a szarvasbogár. A kis sündisznó énekel, a szentjánosbogár lámpásával világít, a szarvasbogár pedig táncol.

Ha elmész hozzájuk látogatóba, még véletlenül se úgy köszönj be mint a gyűcs, mert akkor az ajtójuk zárva marad előtted.

Sárga levéldarabkát szorított a sebre, átkötötte selymes fűszállal.

— Most menj szépen haza, közben hangosan ismételgesd: mire a hold betelik, az én sebem elmúlik! De hangosan ám, hogy hallja meg az egész erdő, s meglásd, tényleg semmi bajod nem lesz!

A levelibéka sántítva ugyan, de elindult. Úgy óbégatott, olyan hangosan, hogy a levelek a fán megijedtek, s hullni-hullni kezdtek. Volt már mit hordania Okoskának, s a két fiának, Gömbinek, a nagy kereknek, Gombinak, a kis kereknek.

Vendégségben a gyűcs!

A vadalmafa odvas tövében élt a kis sündisznó és a szentjánosbogár. A sündisznó esténként énekelt, a szentjánosbogár pedig világított, mint egy lámpás. Ragasz-

kodtak egymáshoz, mert a sündisznó nem szerette, ha sötét van a házában, a szentjánosbogárnak ugyanakkor öröm töltötte el a szívét, ha énekelni hallotta a sündisznót. Egy alkalommal, amikor a sündisznó éppen énekelt, s a szentjánosbogár pedig világított, kopogtak az ajtón.

— Ki az, ki kopog? — szóltak ki.

— Én vagyok, a gyűcs — szólt a vendég. — Csak össze ne tévesszetek a tücsökkel, mert én növésre kisebb vagyok, a hangom azonban jó erős!

Ezt mondania sem kellett volna, mert a gyűcs máris rázendített:

— Gyűjts, gyűjts, szénát gyűjts, gyűjts!

A szentjánosbogár egy ideig áhítattal hallgatta, azután szólt a gyűcsnek, hogy ne csak egy nótát fújjon, mást is énekeljen. De a gyűcsnek ennyiből állott a tudománya. Mindegyre csak azt hajtogatta, hogy gyűjts, gyűjts, szénát gyűjts!

A szentjánosbogár befogta a fülét, hogy ne is hallja, a kis lámpása közben kezdett pislogni, majd lassan kialudt. Semmi-

Összeállította Gaál Ödönné
Rajzolta Görög Júlia

Egészséget nyerhetsz

Ugye nem gondoltál még arra, hogy a folytonos feszültség káros a szervezetre? Még úgy hiszed, mindent kibírsz. Pedig fontos, hogy néha „kikapcsold" magad. Ha bebarangolsz egy erdőt, keresztül mégy egy árnyasfás ligeten, megnyugszol. Így van ez mindannyiunkkal. A természet közelsége, a csend megnyugtatja az embert. Figyelj te is jobban magadra, hiszen csak úgy tudod megvédeni egészségedet!

A minap a Magyar Egészségvédők Sportegyesületében, népszerűbb nevén a MEGVÉD IX. kerületi otthonában jártam. Dr. Nemessúri Mihály, a MEGVÉD elnöke mondta el, mit tehetsz egészséged megőrzése érdekében:

— Furcsa lehet számotokra, hogy egészségvédők alakítanak sportegyesületet, holott a két dolog egyáltalán nem választható el egymástól. Köztudott, hogy aki sportol egészségesebb, mint az, aki otthon ül. Ismeritek a mondást: „Ép testben ép lélek". Ehhez pedig a mozgás és a sport is hozzásegít. Így aki közénk jön, elfogadja és végrehajtja tanácsainkat az győztes lesz. Egészséget nyer!

Mindenki győztes lehet! Hogy ehhez mit kell tennetek? Először is nap mint nap aludjátok jól ki magatokat. Enélkül nincs egészséges élet. Étkezzetek egészségesen. Kerüljétek a szénhidrátokat. Biztosítsátok magatoknak a nyugalmat.

Ennek érdekében osszátok be a munkát. Ne terheljétek túl magatokat. Minden nap csak annyit vállaljatok, amennyi nem megerőltető. A kapkodó, ideges közegben végzett tanulás vagy munka, a túlterhelés veszélyezteti az egészséget. Mozogjatok rendszeresen. Vegyetek részt az iskolákban elkezdődött mindennapos testedzésen. De jó a tiszta levegőn a séta, a kocogás, a túra, az úszás és a kirándulás is. Legalább napi egy órát javaslok. Ha mindezt megteszitek, meglátjátok a közérzetetek is jobb lesz. Nem lesztek olyan gyakran ingerültek, rosszkedvűek és a barátokkal, ismerősökkel is türelmesebbé, megértőbbé váltok. Mai világunkban életfontosságú a nyugodt élet!

A MEGVÉD Sportegyesület céljainak megvalósítása érdekében egészségvédő kis edzőtáborokat, erdőjárásokat, túrákat is szervez. (Címük: 1093 Bp., Bakáts u. 8. Telefon: 176-942)

Tartozz te is az egészségvédők közé. Legyen az első lépcsőfok az, hogy átgondolod, hogyan felelnél meg az ismertetett tanácsoknak. A következő lépcsőfok a hibák javítása legyen. Ha fölérsz a képzeletbeli lépcső tetejére, győztes leszel, egészséget nyersz.

Zentai Mari

Ápolt fog = fél szépség!

Kedves Olvasóm!

Tudod-e, hogy a kínaiak már időszámításunk előtt 1500 körül használták a fogpiszkálót és ők találták fel a fogkefét?

Tudod-e, hogy a görögök máig is híres orvosa, Hippokrátesz olyan fogpasztát ajánlott, amelyben nyúl és egércsontok hamuja és finom porrá őrölt márvány volt az alapanyag.

A mi dolgunk az, hogy az azóta már sorozatban gyártott jó fogkeféket és a modern fogkrémeket minden étkezés után, de legalább naponta háromszor, használjuk is! Az étkezéskor a fogakon megtapadó ételmaradék, egy jól rágó, rostos ételt fogyasztó ember fogairól nagyrészt eltávozik. Jó rágás során az ételt előkészítjük, könnyebben emészthetővé tesszük a gyomor számára. Az ételmaradványokban a bomlási folyamat során olyan anyag keletkezik, amely megtámadja a fogzománcot. Étkezés után ezért kell megtisztítani a fogadat!

A fogaknak 3 felszínét, a rágó, a külső és a belső felszínét kell alaposan megtisztítanod!

Hogyan moss fogat? Legyen ez a feladatod! Keresd fel a fogorvost! Ő szívesen megtanít a helyes fogápolás mozdulataira!

Ha megtanultad a szabályos mozdulatsort, azt napközben is többször gyakorold! Így kevesebb fogadon jelenik meg a csúnya fekete lyuk, amit, ha már van, azonnal be kell tömetned!

Saját érdekedben egyél sok rostos, jó rágó munkát igénylő, vitamindús ételt!

Szeretettel üdvözöl:
Dr. Tasnádi Mária
gyermekfogszakorvos

OLIMPIATÖRTÉNET

Az újkori játékokon 112 magyar győzelem

Az olimpiai játékokat 1500 éves tetszhalál után egy nagytudású francia történész-irodalmár-pedagógus, Pierre de Coubertin vezetésével keltették életre, és 1896 óta négyévenként a világ különböző városaiban rendezik a versenyeket. Az olimpia nemre, bőrszínre, világnézetre, vallásra való tekintet nélkül közel hozza egymáshoz a világ sportoló ifjúságát. A kéthetes küzdelem alatt egymással versenyezve, az olimpiai faluban együtt lakva megismerik egymás életét, szokásait, kultúráját, és még azok között is szoros barátság fejlődik, akik egymás nyelvét alig vagy csak törve beszélik.

A magyar sport már az első olimpián képviseltette magát, és Hajós Alfréd révén rögtön két aranyéremhez jutott. A sokoldalú sportember a 100 és 1200 méteres úszásban érkezett elsőként a célba. Első éves mérnökhallgató volt, és az olimpia előtt engedélyt kellett kérnie, hogy a versenyek idejére engedjék el az egyetemről. „Az ivás, a kártya, a tánc és a sport nem vezethet jóra! Most pedig elmehet!" — kapta meg a furcsa engedélyt Ilosvay professzortól.

Athénból hazaérkezve első útja az egyetemre vezetett, hogy beszámoljon élményeiről. „Nem érdekelnek a legendák, nem vagyok kíváncsi arra, hogy mennyit ugrott(!) a versenyen! De annál kíváncsibb leszek arra, hogy a vizsgáin mennyire felel meg a követelményeknek!" — dörmögte a zord tanár. Nosza, több se kellett az újdonsült bajnoknak: éjjel-nappal a tankönyveket bújta, és izgatottan ment el a vizsgára, amely végül is jelessel végződött. Ilosvay professzor a kezét nyújtotta. „Most pedig én is gratulálok olimpiai győzelméhez" — mondta.

A magyar sport 1920-at és 1984-et kivéve valamennyi olimpián részt vett és 112 első helyet szerzett. Az eddigi utolsó magyar aranyérmet a Foltán László—Vaskúti István kenupáros nyerte Moszkvában. Minden magyarban elhűlt a vér, amikor Vaskúti 10 méterrel a cél előtt letette a lapátot. Mi lett volna, ha még több méter lett volna hátra? „Akkor még én is elkezdtem volna újra evezni!" — mosolygott az izgalmak után Vaskúti.

Novotny Zoltán

A Nemzeti Sportuszoda névadója: Hajós Alfréd

A szerző felvétele

Felhőszakadások

Gyerekkoromban sokszor értetlenül néztem, hogy csendes vizű patakok medrébe miként kerülhettek méteres sziklatömbök. Míg egyszer a Kárpátokban járva nem váltam szemtanújává egy felhőszakadásnak.

Egy csendes alkonyaton vertünk sátortábort a Páring hegység egyik szép völgyében, közel a Zsil folyóhoz, mely elválasztja az előbbi hegységet a Retyezáttól. A völgyben gyérvizű patak sietett a Zsil felé, üdezöld rétekkel szegélyezve mindkét oldalon. Ideális hely a sátorozásra.

Másnap néhány társunkra bízva a tábor őrzését, elindultunk a Retyezát fenyveseibe. Alig értük el azonban az első sziklacsúcsot, kelet felől hatalmas zivatarfelhők tornyosultak. Hozzánk csak a vihar szele ért el, de a táborunk felé nézve olyan érzésünk támadt, mintha leszakadt volna az ég.

Mikor alkonyatkor visszatértünk a „mi völgyünkbe", nem akartunk hinni a szemünknek. A patakparton vezető út egyszerűen eltűnt, az egész völgyet 10-20 méter magasan töltötte fel a szénakazal nagyságú kövek sokasága. Amíg közöttük bukdácsolva lassan haladtunk előre, nem tudtunk másra gondolni, mint a táborban maradt társainkra. Vajon mi lett velük? Szerencsére túlélték a felhőszakadást. A táborunknak azonban hűlt helyét találtuk, legfeljebb a széttépett sátrak darabkái lefegtek a fák ágain. Odavesztek az útlevelek és a fényképezőgépek, a matracok és a hálózsákok.

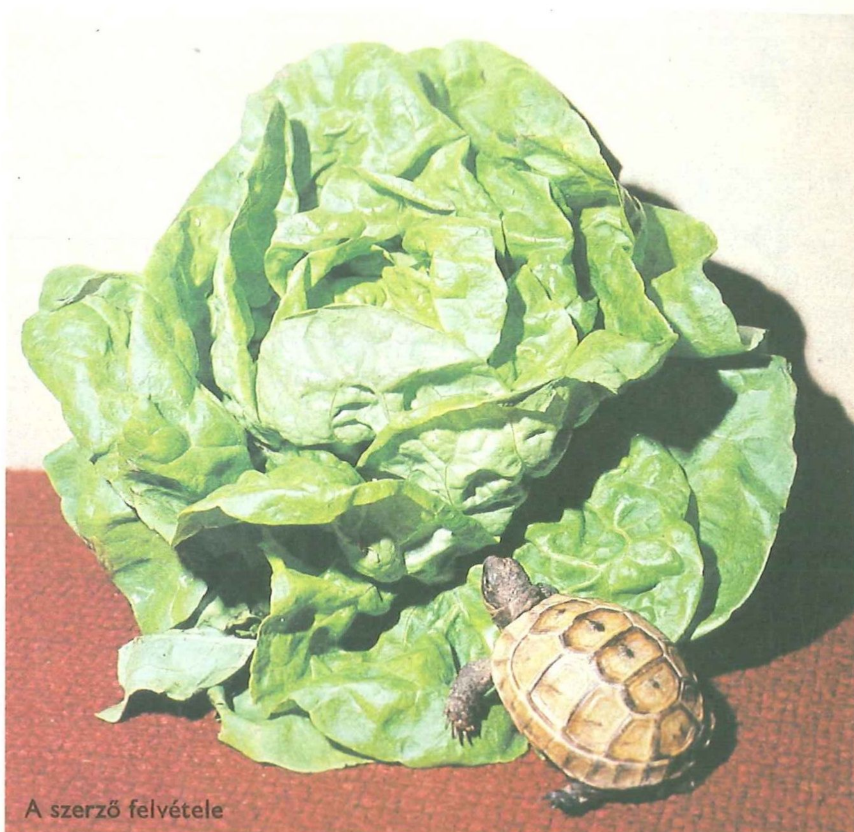
Ahogy ilyenkor lenni szokott, kisebb gondom is nagyobb volt annál, semhogy fényképeket készítsek a katasztrófa helyszínéről. Később azonban még néhányszor szemtanúja voltam, mire képes egy-egy hatalmas zivatar a magas hegyek között. Egyszer a dél-jugoszláviai hegyvidéken utazva szemünk láttára tüntetett el a felhőszakadás egy forgalmas műutat, több méter vastagságban terítve szét a kőtörmeléket a völgy alján. Napokba telt, míg buldózerekkel szabaddá tették az utat. Egy másik alkalommal a bulgáriai Vraca völgyben temette be törmelékkel az áradat az üdülőközpontot, elsodorva a hidat, feltöltve a csónakázó tavat. Azóta megtanultam tisztelni a felhőket, a zivatarokat, különösen a hegyek között.

Dr. Juhász Árpád

Görög teknős és mór teknős

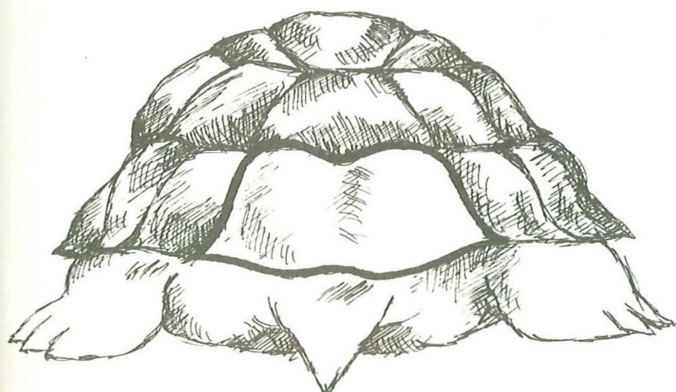
Érdemes mind a két rokon fajt említeni, mert a Jugoszláviába, Görögországba és Bulgáriába látogató turisták közvetítésével mindkét teknős gyakran jut el a hazai állatbarátokhoz, tartásuk, táplálásuk pedig teljesen azonos. Ha kíváncsiak vagytok arra, milyen teknősötök van otthon, nézzétek meg a farokpajzsát (a farok felett!). Ez a mór teknősnél osztatlan, a görög teknősnél két részre osztott, tehát tulajdonképpen két kisebb pajzsból áll. A nőstények haspáncélja egyenes, a hímeké homorú. A szárazföldi teknősöknek melegre, nyáron közvetlen napfényre, emellett változatos táplálékra van szükségük. Elsősorban növényevők, ezért alaptáplálékuk a különböző zöldeleség és gyümölcs legyen. Szeretik a gyermekláncfű levelét, a vadlóherét, télen a salátát, káposztát, tyúkhúrt; gyümölcsökből az évszaknak megfelelően cseresznyét, barackot, almát, körtét, dinnyét, szilvát stb. adhatunk. Kedvelik a nyers sárgarépát, de ezt a kisebb állatoknak durva reszelővel apróbb darabokban kell „tálalni". A gyümölcsre lehet szórni hetente egyszer kálciumfoszfátot és egy-egy csepp vitamint (Vitamin-A és Vitamin-D_3 olaj. Csak receptre kaphatók.), mert ezekre a szárazföldi teknősöknek is szükségük van. Májustól vigyétek le sokat a kertbe, de ha egy dróthálóval fedett futtatót készítetek neki, ahol napfény és árnyék is van, kitűnően fogja érezni magát. Szabadon csak felügyelet mellett lehet a kertben, mert a maga lassú módján is megszökhet, de kutya, macska is kárt tehet benne. Télen meleg szobában kell tartani. A jó kondícióban lévő állatokat lehet teleltetni is, de ehhez először kérjetek tanácsot egy gyakorló teknőstartótól, nehogy örökre elaludjon.

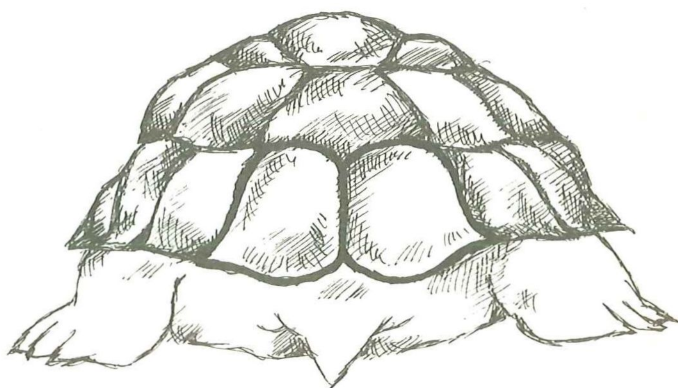
Mór teknős

A szerző felvétele

Schmidt Egon

Az egymáshoz hasonló mór (A) és görög teknőst (B) legkönnyebben az eltérő farokpajzs alapján különböztethetitek meg.

Mit lehet csinálni bombák helyett?!

Ez a címe annak a rajz- és irodalmi pályázatnak, melyet a Szovjet Kultúra és Tudomány Háza hirdetett meg a Magyar—Szovjet Baráti Társasággal az Országos Béketanáccsal és a Magyar Úttörők Szövetségével közösen. A kiállítás megnyitója és a díjkiosztás november 7-én lesz a Szovjet Kultúra és Tudomány Házában. Az első helyezést elért pályázók 1988. nyarán jutalomtáborozáson vehetnek részt a Krím-félszigeten lévő Artyek úttörőtáborban. Gratulálunk a nyerteseknek!

Vetélkedő az egészségért

A makói Bartók Béla Ének-Zene Általános Iskolában minden év novemberében „Egészségünkért!" címmel vetélkedőt rendeznek. A vetélkedőn részt vesz elsőstől nyolcadikosig minden tanuló. A rajok bemutatják kiállításukat, elmondják hasznos tanácsaikat a többieknek. Tavaly az elsősök babákon mutatták be az évszakoknak megfelelő öltözködést, a másodikosok tisztálkodási eszközöket gyűjtöttek össze, a negyedikesek bemutatták a helyes táplálkozást. Az első helyezést a 6. osztály nyerte. Ők egészséges és egészségtelen ételekből állították össze kiállításukat. Sült gesztenye volt a jutalmuk. A követésre méltó ötlet dr. Tóth Mária tanárnőé.

Sportsegély akció

Dunaújvárosban, a Munkásművelődési Központ szervezésében az elmúlt mozgalmi évben „Sportra! Az egészségért, mások segítéséért!" címmel segélyakciót rendeztek. A kisdobosok játékos sportvetélkedőn mérhették össze erejüket, ügyességüket. A sportgálán fellépett Halász Judit és a Bojtorján együttes.

Fogápolási cikkek olcsóbban

Az egészség hónapja alkalmából a budai és a pesti Lottó Áruház november 16. és 21. között 20% kedvezményt ad azoknak a gyerekeknek, akik fogkefét, fogkrémet vagy fogmosópoharat kívánnak vásárolni!

Cserebere

— Képeslapot és bélyeget gyűjtök: Köbli Péter 7521 Kaposmérő, Berzsenyi u. 32.
— Szalvétát, csokoládépapírt, naptárt, bélyeget, képeslapot gyűjtök: Mészáros Délia 5948 Kaszaper, Dózsa György u. 4.
— Régi és egyszerűen elkészíthető ételrecepteket, képeslapokat és naptárt gyűjtök: Szikora Tünde 5675 Telekgerendás, Rákóczi u. 11/1.
— Szeretnék barátságot kötni néhány Magyarországon élő gyerekkel. Matricát, bélyeget és énekesek képeit gyűjtöm. Negyedik osztályos vagyok: András László Románia, Str. Bulevard Fratiei, Nr. 26. Apt. 5. Et. I., Jud. Harghita Miercurea-Ciuc.

Az Űrfürkésző megfejtései

Űr-totó
2, x, x, 1, 2, x, 1, 2, 1, x, x, 1, x, 2.
Fejtörő:
Farkas Bertalan, Interkozmosz, Szojúz, Valerij Kubaszov

Könyvjegyzék az űrhajózásról

Októberre ígértük az űrhajózással és a csillagászattal kapcsolatos könyvek jegyzékét. Olyan sok érdekes cikkünk volt októberben, hogy emiatt „csúsztunk" egy hónapot. Reméljük, most is hasznát veszitek. Egy jótanács: ezek a könyvek már többnyire nem kaphatók. A könyvtárban keressétek őket.
A legtöbb könyv címét Mézes László (Polgár) küldte be, összesen 48-at. Az ő címlistájából válogattunk.
Galambos T.: Minden napra egy kérdés, Móra 1987.; **Hédervári P.: Naprendszeren innen és túl,** Népszava 1983.; **V. Kubaszov: A kozmosz érintése,** Kossuth 1986.; **Kulin Gy.: A távcső világa,** Gondolat 1980.; **K. Lindner.: Űrhajózási lexikon,** Akadémia—Zrínyi 1984.; **Nagy I. Gy.: Űrhajózás,** Móra (Kolibri) 1981.; **S. Tóth L.: A csillagok országútja,** Móra 1984.; **Teknős P.: Égi utazók,** Móra 1983.; **Tihanyi L.: Kalap és galaxis,** Móra 1986.; **Varga D.—Varga A.: Ég és Föld,** Móra 1985.

Rejtett ösvényeken

Ez egy tájékozódási bója — mutatott a fára erősített papirosra útitársam az erdő közepén. Én, aki eddig csak vízben láttam bóját, elcsodálkoztam és túratársamtól, Cserna Istvántól a budapesti Törökugrató úti általános iskola 4. osztályos tanulójától kérdezősködni kezdtem:

— Tájékozódási futó vagy?

— Igen. Két éve a FABULON SC-nél.

— Miért éppen ezt a sportágat választottad?

— Apukám egykori osztálytársa hívta fel a figyelmemet erre a szép sportra. Nem is bántam meg. Fantasztikus élményeim vannak.

— Mit kell tudni ahhoz, hogy valaki jó tájékozódási futó lehessen?

— Először is a térképjeleket kell jól ismerni. Ez a legfontosabb. A jó tájékozódás miatt tudni kell, hol van útkereszteződés, szintkülönbség. Egy eltévesztett út nagy időveszteség. A futás nem is olyan fontos. Gyalog is megteheti az utat az ember. Az győz, aki elsőnek járja végig a távot, úgy, hogy minden állomást érint.

— Mire kell a bója?

— Tájékozódási pont. Minden bójánál kiakasztanak egy-egy zsírkrétát. Ezzel jelöljük a lapunkon, hogy megtaláltuk az állomást.

— Említettél fantasztikus élményeket. Mondj egyet!

— Lefelé futottam az úton, amikor megmozdultak a bokrok, és öt őzike ugrott át az út fölött, majd eltűnt a sűrűben. Szinte most is látom magam előtt.

— Vannak-e rossz emlékeid?

— Egyszer végig zuhogó esőben folyt a verseny. Az egyik útkereszteződésnél fél órán át kerestem a bóját úgy elrejtették. Ez nagy időveszteséget jelentett.

— Ha összehasonlítod az atlétikát a tájékozódási futással, akkor mi szól az utóbbi mellett?

— Nem a város poros utcáin vagy a sportpályákon, hanem gyönyörű, szabad környezetben zajlik. Voltam már a Bakonyban, a Mátrában és az Alföldön. Felderíthetek rejtett ösvényeket, utam során megkülönböztetem a mókus és a harkály hangját.

— Minek készülsz?

— Külkereskedő vagy tolmács szeretnék lenni francia és angol szakon. De a tájékozódási futást sokáig nem hagyom abba.

Beszélgetésünk végére kiértünk az erdőből. Benzingőz, dudálás, városi zaj ütötte meg a fülünket. Milyen igaza van Istvánnak — gondoltam. Mennyivel nyugodtabb az ember a természet közelében.

Zentai Mari

Fotó: Zsila Sándor

Postafiók 100

Kedves Barátaim!
November van. Jönnek a hidegebb napok. Többet vagyunk a lakásban. Remélem, így nektek is több időtök lesz tollat ragadni, hisz nélkületek egyedül maradok.

Zászlótánc

A szegedi Béke utcai általános iskola IV. a osztálya tavaly így ünnepelte a nagy októberi szocialista forradalom évfordulóját. Talán ti is kaptok ötletet levelükből: *„Nagyon gondosan készültünk. Előbb a szöveg hangsúlyozását tanultuk meg. A fiúk a zászlótáncot gyakorolták. Rengeteget próbáltunk. Végre elérkezett az ünnepély napja. Versekkel, kis történetekkel Leninre és a forradalom eseményeire emlékeztünk. A fiúknak nagy sikerük volt a zászlótánccal. Vastapssal jutalmaztak bennünket. Meghatódva fogadtuk az elismerést."*
Kenguru raj 6722 Szeged, Béke u. 7—9.

Látogatás a Szovjetunióban

Korom Pali régi levelezőnk. Most arról tudósított, hogy apukája jutalomból a Szovjetunióban járt: *„Amikor nyolc napos útjáról visszatért, irigykedve hallgattuk beszámolóját. Mesélt a repülőutakról, ugyanis végig így közlekedtek Moszkva, Kijev és Volgográd között. Mesélt a Vörös térről, amiről az iskolában már mi is tanultunk és arról, hogy Volgográdban és Kijevben a második világháborúban nagy csaták voltak. Beszélt a szovjet emberekről is. Ajándékként szovjet bélyegeket kaptam. Az orosz nyelvet jobban szeretném tudni. Ebben anyu is segít, mivel nagyon szeretnénk a húgommal egyszer mi is elmenni a Szovjetunióba. Anyukám azt mondta, ha mi is segítünk otthon, akkor még erre is sor kerülhet."* 6600 Szentes, Kossuth u. 17.

Legyél te is a mi barátunk!

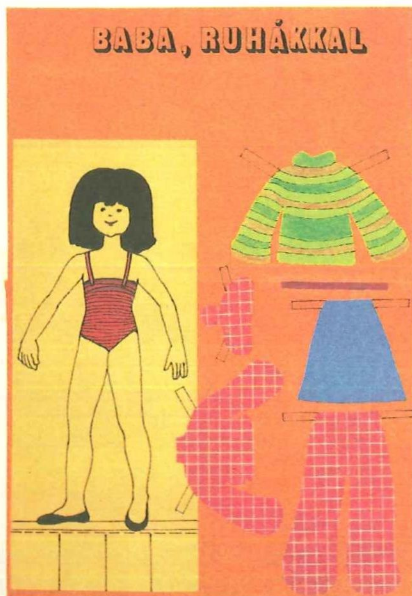
„A gyulai I. számú általános iskola kisdobosvezetője vagyok. Iskolánk „Játékvárat" alapított november hónapban. Bizonyára ismeritek Makk Marcit, aki az egészség megvédésének jelképe. Mivel Marci nem szeret egyedül lenni, ezért kalandozásaihoz az egészség birodalmában segítségül hívta Makk Marcsit is. Ők ketten nagyon szeretik a tisztaságot, a rendet, a mozgást. Ezért mondják rájuk: „egészségesek, mint a makk." Várjuk azoknak a rajoknak a jelentkezését, akik szeretnének velünk egészségvédő játékvárunkban együttjátszani. Reméljük, elképzelésünk sikert arat majd." **Miklós Gáborné** 5701 Gyula, Kossuth u. 24.

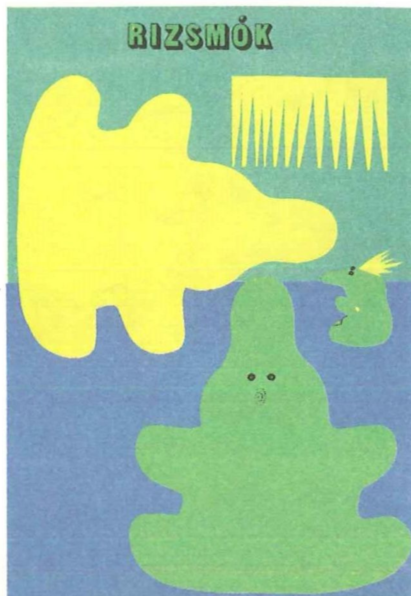
Kedves Barátaim!
Így november táján, már javában folynak a munkálatok a rajokban. Írjatok nekünk arról, hogy milyen közösségi játékba, Játékvár akcióba kapcsolódtatok be eddig, és mit végeztetek. Várom leveleiteket. A szerkesztőség nevében szeretettel üdvözöl benneteket, barátotok:

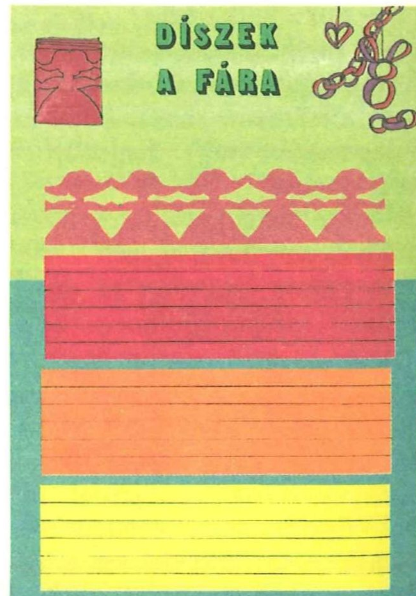
Dorka

Jön az új Kisdobos kivágós!

Mondhatnánk úgy is, ez egy téli kivágós. Készült télapóra, karácsonyra, téli szünetre és a CIMEA évfordulóra. A télapón és a fenyődíszeken kívül kivághattok belőle öltöztető babát és ruhát, kis csónakot, ujjon táncoló lepkét és színes macska-lakot. Papírminta alapján edényfogó kesztyűt is készíthetsz ajándékba, jelek és foltok mintáját ajánljuk köpenyre, mellényre, kikopott ruhadarabra. Ha megveszed, magad készítette képeslapot küldhetsz barátaidnak, rokonaidnak. Javasold, rendeljék meg az iskolai terjesztők, akkor ott is megveheted. Ha nem, úgy az újságárusoknál, a postán és a hírlapboltokban keresd.

Régi és új

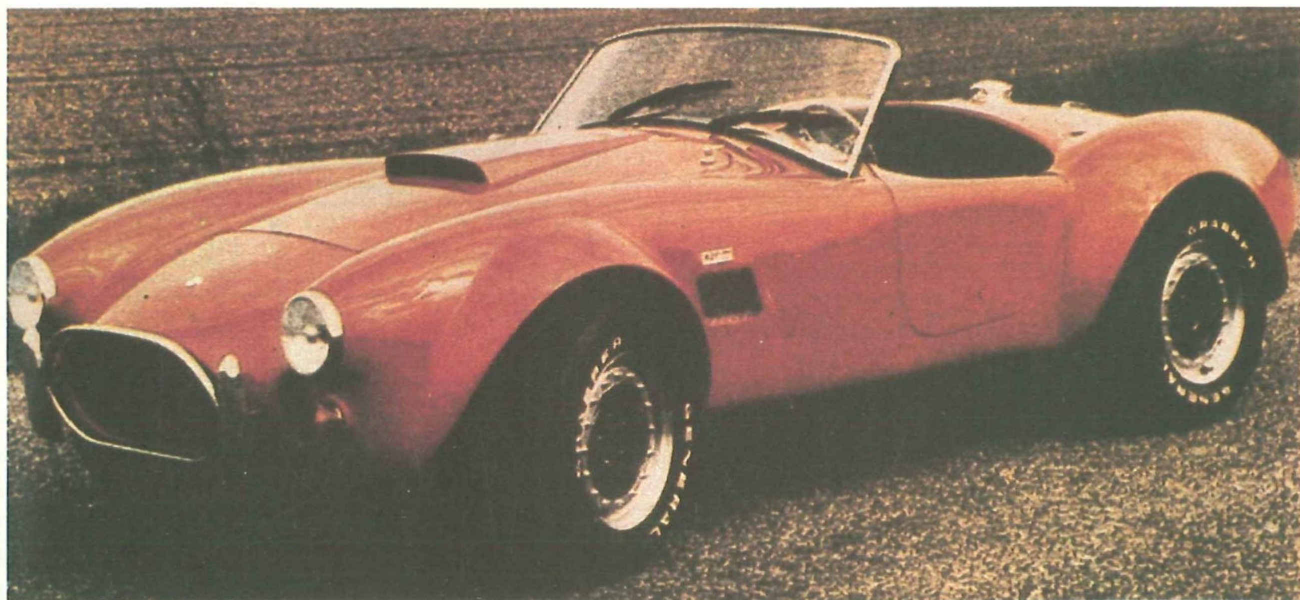
A régi autók korszerű anyagokból való újjáépítése terjedőben van. Ezek már valóban utánzatok, a régies külső a legkorszerűbb technikát takarja. Az NSZK Classic-Car Janssen is erre szakosodott. Az 1936. esztendő legkeresettebb kocsija a Gepard SS 100 volt, amelyet most szénszálas műanyag felhasználásával, a Volkswagen „bogár" alvázán építették újjá az eredeti Audi modell formájára. Motorja 3000 cm³-es hathengeres, 132 kW-os, azaz 180 lóerős.

Régi és új

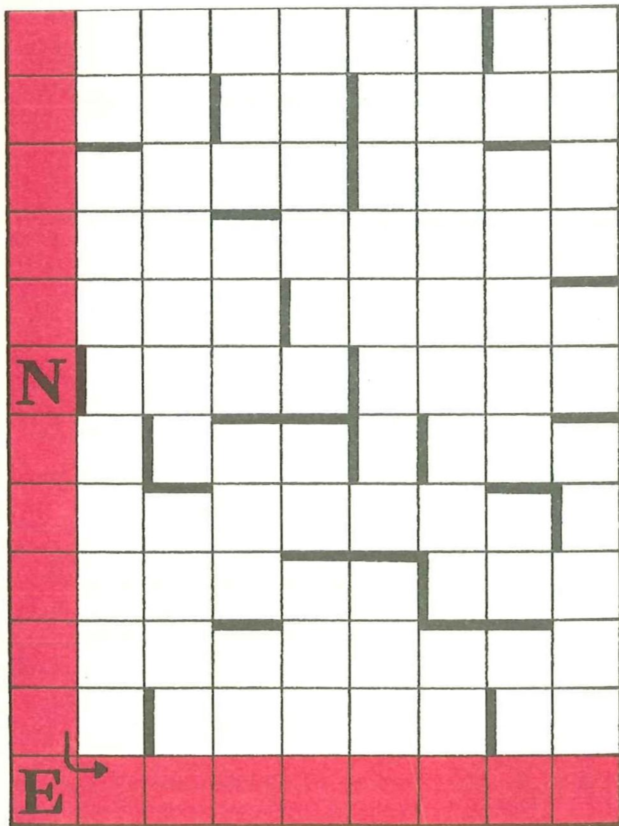
Ugyanez a cég a Ford egykori szép sportkocsiját a Cobrát is felvette „újjáépítési" programjába. Mivel karosszériája már közelít a modern áramvonalas, tehát kis légellenállású kocsiszekrény formájához, meglepően nagy sebességre képes a korszerű motor segítségével. Az, hogy milyen motorral kérik a vevők, meghatározza az elérhető végsebességet.

Cobra még egyszer. Ezúttal a Motorsport-Center Mohr cég Mohr Cobra 427 autójaként. Ezt egy Ford Granada alvázára építették fel, 2800 cm³-es, 118 kW-os, azaz 160 lóerős motorral. Ezeket az „új-régi" autókat gyakran nosztalgiaautókként szokták emlegetni az autós lapok újságírói. Nem szabad meglepődni azon sem, ha ugyanolyan külső formában teljesen eltérő szerkezeti elemekkel találkozunk más és más vállalatok katalógusaiban.

Kis János

NOVEMBERI FEJTÖRŐ

Keresztrejtvény

Írjátok be a megfejtéseket, majd a színes sort olvassátok össze. Ezt kell beküldeni a keresztrejtvényből.
Megfejtések: SZENYORITA, DIADALMAS, DARU, MADÁR, SZOMORÚAN, NYERESÉG, SÓVÁRGÁS, ASTÓRIA, ÓRAREND, ZRÍNYI, EURÓPA, LASSÍT, PEMPŐ, OSTOR, VIASZ, SARLÓ, NAPJA, YARD, AERO, ERNŐ, NINA, YARD, SAJT, ILLŐ, ÖDÖN, KAS, ADI, DAL, RÉS, MON, RIO, DÁN, DAI, AVE, MÓD, RA, IU, OY, BT, VI, KR, SÉ, IR, ÖT, KŐ.
(O=Ó Ö=Ő)

Számolgató

Gondolj egy számot 1—9 között. Szorozd meg 5-tel, majd adj hozzá 200-at. Az eredményt szorozd meg 2-vel, add hozzá a gondolt számot, majd az egészet szorozd meg újra 5-tel.
Ebből vond ki a gondolt szám 55-szörösét és még 13-at. Jegyezd fel, mit kaptál.
Keresd meg 13 és 23 között azt a két számot, amely csak 1-gyel vagy önmagával osztható. Írd le a nagyobbikat, majd mellé a kisebbiket. Az így kapott négyjegyű számot vond ki az első számolás eredményéből. Milyen évforduló jut eszedbe a kapott számról?

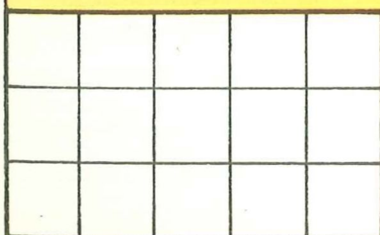
Pótold

a függőleges sorokban a nevek hiányzó betűit, majd a színes négyszögekbe eső betűket olvasd össze.

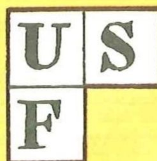
	F	I	A	E	B	R	D	
A		Z	N	N	A	O		A
M	R		I	D	N		N	N
Á	K	Á		R		Á	E	Y
S	Ó	K	A		I	L	S	I

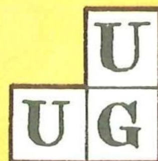
Összerakó

A betűs részeket ügyesen helyezzétek az üres mezőbe, úgy, hogy a három vízszintes sorban egy-egy sportág neve szerepeljen.

A fejtörők megfejtését november 26-ig nyílt levelezőlapon juttassátok el szerkesztőségünk címére: 1502 Budapest, Postafiók 100.

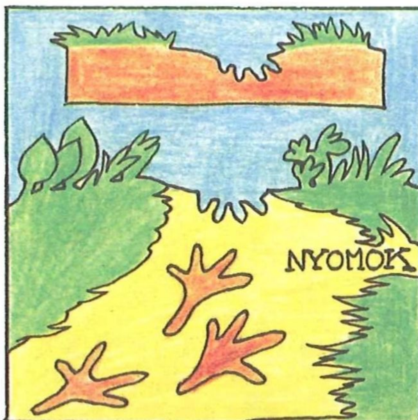

Hogyan készítsd el a gipszet?

A folyékony gipsz elkészítésekor előbb a vízet kell az edénybe tenni, csak ezután szabad beleszórni a gipszport. Óvatosan, mintha szitálnánk, mert csak így lesz csomómentes sima folyadék, és így tudja hibátlanul fölvenni a forma alakját. A folyadék akkor jó a minták kiöntéséhez, ha a tetejére szórt gipszet már csak lassan, nehézkesen nyeli el, ekkor még ujjal vagy pálcikával meg kell keverni, s máris önthető a forma. Ha gipszformáról öntesz negatívot vagy másik gipszformát, a szilárd mintadarabot mindig kend be szappanhabbal. A kapott formát tompa, életlen késsel faraghatod vagy reszelővel tetszés szerint alakíthatod.

Csáky Ida

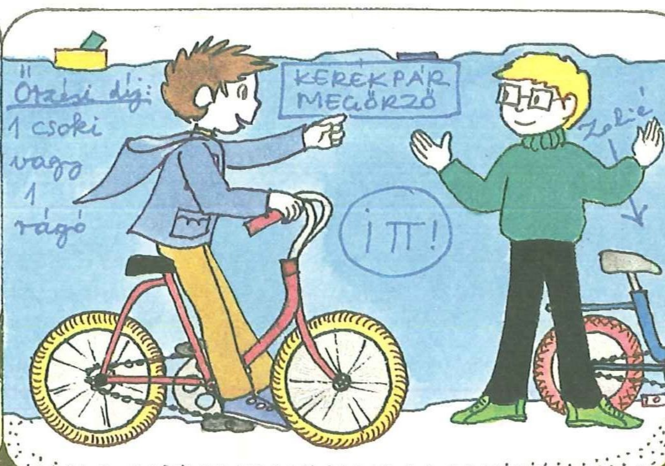

Gazdasági udvar **A kivágós leírása**

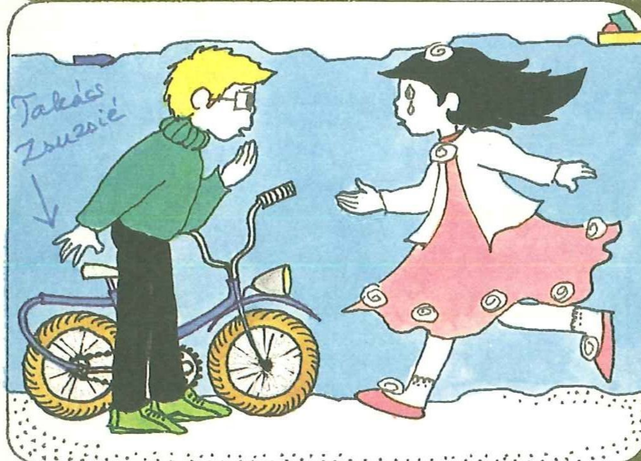
A falusi udvar mintarajzát kivágás előtt a 2. oldalon jól nézzétek meg. A ház kiterített rajzát, a piros tetőt, a kerítést, a létrát és a sok kis állatfigurát a vastag vonal mentén vágjátok körül. A szaggatott vonalak a hajtogatás, a pettyes részek a ragasztás helyét jelzik. Először a ház, (disznóól) nagyobb ajtaját, majd a másik végén lévő csirkeól kétrészes ajtaját vágjátok ki, hajtogassátok meg. A ház falainak ragasztási sorrendje: C-t a C-hez; az A oldalakra a piros tető kerül; a B oldalak az alapok, melyeket egy általatok kiválasztott zöld, lehetőleg keményebb papírra ragasszatok. Ez a füves, zöld alap a mintarajzon is látható. 23X8 centiméter legyen, de lehet nagyobb is, hogy bővíthessétek az udvart és fákat, bokrokat is helyezhessetek rá. A kerítés a malacól kifutóját határolja, a létrát a házikó másik végébe, a csirkeól ajtajához támasszátok. Hogy az állatok állva maradjanak, keressétek meg a hozzájuk tartozó zöld féltalpakat és ragasszátok a minta szerint a másik féltalp alá. Az eredmény megéri a fáradozást.

A KÉK KERÍTÉS

Van valahol egy kék kerítés, amelyik szereti, ha rajzolnak rá a gyerekek.

– Bence, rád bízom a biciklimet! Két óra múlva érte jövök! – szólt Körmi, és elment edzésre. Pár perc múlva Réka érkezett meg sírva Bencéhez.

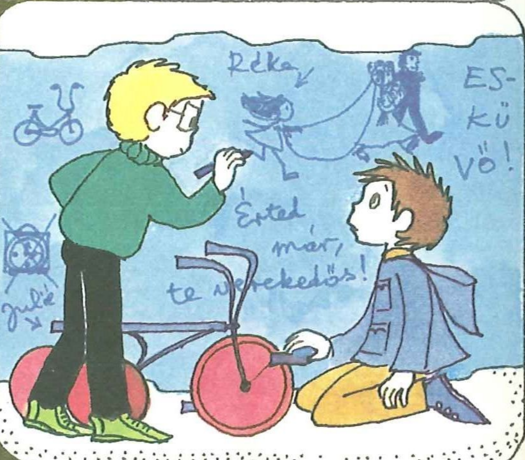

– Kérlek, segíts! Megállt az órám, és mindjárt elkésem a nővérem esküvőjéről! – Tudsz biciklizni? – Tudok. – Akkor pattanj fel Körmi biciklijére és siess!

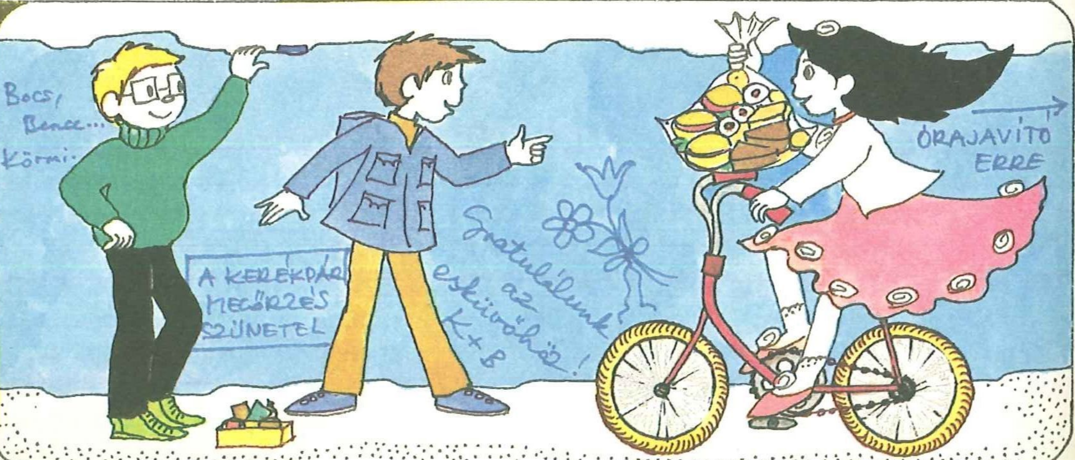

– Hol a biciklim? – kérdezte Körmi, amikor megjött. – Farkaséhes vagyok! – Kölcsönadtam. – Mi?? – Körmi dühében Bencének esett. Bence lefogta, aztán rajzolni kezdett.

Körmi kezet nyújtott Bencének. – Én is így tettem volna! – De már jött is Réka. – Képzeljétek, nem késtem el! Tessék, egy kis lakodalmi kóstoló!

Marék Veronika